

Verhaal voor in 'Het Handige Havikenboek'.

Al ruim dertig jaar tel ik watervogels voor Sovon in een deel van het Eemmeer tussen de Stichtse Brug en de monding van de Eem. Voor deze maandelijkse telling in het winterhalfjaar kom ik op vaste plaatsen aan de oever van het meer met een goed overzicht op het water om te kunnen tellen.

Frank van de Weijer

Telescoop als landingsplaats

Zo kwam ik daar zaterdag 14 december vlakbij de nieuwe observatiehut bij het gemaal aan de Gooyergracht. Met gebogen hoofd - in de hoop de watervogels niet te verstoren - en met mijn groene petje op liep ik rustig vlak langs het riet met de telescoop op de schouder.

Plotseling leek het alsof ik met de telescoop of met de poten van het statief ergens achter bleef haken. Dat kon niet, want ik liep nergens onderdoor of doorheen wat dit kon veroorzaken. Zonder na te denken maakte ik een draaibeweging om mijzelf los te werken van een eventuele tak of stengel. Zoiets gebeurt zo vaak in het veld, dat je er niet bij stilstaat. Echter de voelbaar zware weerstand aan de telescoop op mijn schouder bleef. Ineens kwam er gefladder en gekrabbel van vlakbij, schuin boven mijn hoofd. Ik keek op naar mijn telescoop en keek recht in de fel oranje ogen van een havik! Hoewel dit voorval slechts een paar seconden duurde, zal ik dit moment niet snel meer vergeten. Ik was verbijsterd.

Toen ik op keek naar de havik bovenop mijn telescoop, vloog deze hevig geschrokken van zijn eigen blunder op, en landde een paar meter verderop, halverwege in een rietpol in het open water. Blijkbaar heeft deze havik niet goed de kunst afgekeken van karekieten, want ook dit werd geen succes. De zware vogel viel eruit en vloog tien meter weg om pardoes met gespreide vleugels op het Eemmeer te landen. Ik heb nooit gedacht dat de havik tot de 'drijfsijsjes' behoort. Het is toch geen eend! Zonder zwemvliezen en alleen met puntige klauwen wordt het moeilijk zwemmen. Net toen ik dacht het beest te moeten gaan redden, begon de havik toch naar de oever te zwemmen door middel van een soort vlinderslag met de vleugels.

Foto's als bewijs

Op dat moment dacht ik ineens aan de fotocamera in mijn linker jaszak. Als je net even snel een foto wilt nemen lijkt het alsof het

een eeuwigheid duurt, voordat je het ding uit je jaszak en uit het etui gehaald, aangezet, ingezoomd en schietklaar hebt.

In mijn opwindung lukte het slecht om de vogel op het water te fotograferen. Pas toen deze op de oever was gekomen lukte dat beter. Op de oever kon ik de havik pas goed bekijken. Aan de dwarsgestreepte borst en de fel oranje ogen zag ik dat het een volwassen vogel was, en aan de grootte waarschijnlijk een vrouw. Ook viel mij toen pas op dat de vogel geringd was. Het is mij gelukt om de ring af te lezen. Verheugd om daarmee meer over deze vogel te weten kunnen komen liet ik deze na een paar foto's verder met rust.

De vogel kwam met de schrik vrij na een opeenvolging van dierenblunders. Eerst een aanval op een telescoop, vervolgens uit het riet vallen en tot slot een baantje vlinderslag in het Eemmeer. Deze havik heb ik als een ware triatleet vereeuwigd met een korte fotosessie.

Toen ik terug kwam bij mijn auto kwam ik daar toevallig twee leden van de Vogelwerkgroep tegen. Hoe moest ik ze dat nu vertellen? Een dergelijk verhaal geloofden ze natuurlijk nooit! Gelukkig had ik de foto's om mijn verhaal aannemelijk te maken en kon ik toch mijn hart luchten. Gelukkig reageerden zij enthousiast: "Wat een belevenis!"

Eenmaal thuisgekomen heb ik Hanneke Sevink gebeld van onze Werkgroep Roofvogels. Zij wist direct de gegevens van de havik uit haar ringarchief te toveren. Het bleek inderdaad te gaan om een vrouwtje havik. De vogel was in 2006 als nestjonge geringd in Coelhorst, ten noorden van Amersfoort. Deze vogel is dus in Eemland gebleven.

Tijdens mijn watervogeltellingen kom ik vaker haviken tegen. Vaak vliegend over het Eemmeer, soms zittend op een tak boven het water voor de rietkraag. Ook zag ik dit najaar een jonge havik bij de monding van de Eem. Hoewel het oorspronkelijk een schuwe bosvogel is, lokt het Eemmeer kennelijk als een gedekte tafel. Mogelijk is het een

broedvogel uit het moerasbos op het eiland De Dode Hond in het Eemmeer. Wij weten het niet. Hier is al lang niet meer geïnventariseerd. Gevonden prooiresten doen vermoeden dat deze haviken o.a. op eenden jagen. Door laag achter of voor de rietkraag te vliegen kan een verrassingsaanval worden uitgevoerd. Regelmatig vliegen de eenden in paniek op. Dat kan daar ook door de slechtvalk komen. Mogelijk werd de boven mijn hoofd op de schouder gedragen telescoop achter de rietkraag door de aanvliegende havik voor een smakelijk hapje aangezien.

Gelukkig bleek mijn telescoop niet beschadigd. Deze is van een bekende Oostenrijkse fabrikant die de havik al jaren gebruikt in de reclame voor zijn producten. Ook kregen enkele verrekijkers de Duitse naam 'Habicht'. Waarschijnlijk associëren zij het scherpe heldere beeld van hun optiek met de scherpe blik van de havik? In ieder geval is mij nu gebleken dat je er een havik op kunt lokken! Nu ben ik natuurlijk benieuwd of dat ook met een zeearend gaat lukken. Of mijn telescoop dan ook nog heel blijft.....

Foto's: Frank van de Weijer